

Een realistische koers

2022-2026

GEWOON BOUWEN
AAN SOMEREN

Gemeenschapslijst

VOORWOORD

Oppositieakkoord 2022-2026

Het zal u niet ontgaan zijn, politiek Someren heeft roerige jaren achter de rug. Op 16 maart 2022 hebben zowel de Gemeenschapslijst als LSH een in onze ogen top verkiezingsuitslag neergezet. Desondanks is het ons niet gegeven om zitting in het College van B&W te mogen nemen. Deze teleurstelling hebben we omgezet in een ambitie om als blok van oppositiepartijen vol aan de slag te gaan voor onze kiezers.

Vandaar ook dit Oppositieakkoord, Een Realistische Koers, waarmee we duidelijk willen maken wat onze koers zal zijn de komende jaren, in plaats van enkel reageren op de koers van een ander. Een realistische koers gericht op onze eigen mooie gemeente. Realistische ambities en concrete plannen voor een nog beter Someren.

Zowel de Gemeenschapslijst als LSH zijn van origine

partijen van onze kleine kernen en vanuit die achtergrond erg goed bekend met de uitdagingen, problemen en kansen in Someren-Eind, Lierop en Someren-Heide. Zijn we het dan overall over eens samen? Uiteraard niet. We vullen elkaar juist aan en hebben gemeen dat we beide voor de beste oplossing gaan, puur gekeken naar de situatie van onze gemeente Someren. Het bondgenootschap dat LSH is aangegaan met de landelijke partij BoerBurger-Beweging (BBB) moet ook in dit licht worden gezien. De samenwerking met de BBB betekent voor LSH een elkaar versterkend bondgenootschap van gelijkgestemden op het gebied van onder andere het platteland. Zowel de Gemeenschapslijst als LSH oriënteren zich inmiddels op heel Someren en hebben volksvertegenwoordigers in de hele Somerense samenleving. Met de Gemeenschapslijst en LSH zijn Someren-Dorp, Someren-Eind, Lierop, Someren-Heide en ons buitengebied vertegenwoordigd door mensen met kennis van zaken en passie voor het algemeen belang.

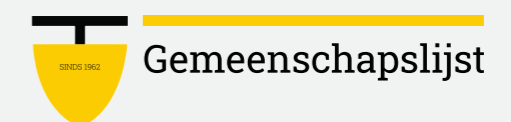
De Gemeenschapslijst en LSH willen het verleden laten rusten en trekken gezamenlijk op, met respect en acceptatie voor elkaars verschillen. Beide partijen zijn van mening dat het vertrouwen van de burger in de politiek, zowel landelijk als lokaal versterkt moet worden. De overheid moet een betrouwbare partner zijn waar burgers vertrouwen in hebben, maar aan vertrouwen schort het al een behoorlijke tijd. Te vaak gaan er dingen niet goed, waardoor burgers vol onbegrip achterblijven. Er wordt niet altijd duidelijk gecommuniceerd vanuit de landelijke overheid, maar ook binnen onze eigen gemeente niet.

De Gemeenteraad speelt hierin een belangrijke, zo niet de belangrijkste rol. Volksvertegenwoordigers zitten er om hun kiezers te vertegenwoordigen en te handelen in het algemeen belang. Dat is de basis en daarnaar moeten we ook in de gemeente Someren weer terug. Onderlinge verhoudingen en problemen in de raad moeten op een volwassen manier uitgesproken worden met elkaar en mogen niet langer onderdeel uitmaken van het inhoudelijk debat. De politiek moet niet met zichzelf, maar met het belang van onze inwoners bezig zijn.

Daarnaast stijgt de inflatie momenteel met ongeken- de percentages. De energieprijzen stijgen zelfs nog veel harder en de dagelijkse boodschappen worden alsmar duurder. Met andere woorden, de koopkracht staat flink onder druk. Het liefst hebben we dat het kabinet hierin daadkrachtig optreedt. We zien hier echter maar mondjesmaat iets van terug en dat is lang niet voldoende. Wij zijn van mening dat we ook als gemeente onze ogen open moeten houden en in deze ongekende tijden zoveel mogelijk burgers moeten redden op het moment dat het water ze aan de lippen staat. Someren is een rijke gemeente, waar we niet hoeven te kiezen tussen de verwarming of eten.

Waar gaan we dan voor? Woningbouw en de leefbaarheid in de kleine kernen Someren-Eind, Lierop en Someren-Heide, die hevig onder druk staat, de ontwikkelingen in ons buitengebied, het centrum van Someren-Dorp dat weer moet gaan floreren en waar het ook prettig wonen moet blijven zijn de belangrijkste items. Hierin hebben we een gezamenlijk belang. Van een goede school en aandacht voor de zorg tot een bloeiend verenigingsleven. Van een vitaal platteland met perspectief voor de agrarische sector tot een bloeiend centrum en alles wat daar verder nog tussenin zit.

De Gemeenschapslijst en LSH gaan **Gewoon Bouwen aan Someren** met Een Realistische Koers, met haalbare doelen en concrete plannen.

Bart de Groot

Marco Stolwijk

BESTUUR EN DIENSTVERLENING

Als overheid dienen we onze burgers, onder andere door fysieke en online dienstverlening. Hierin willen we de komende jaren stappen gaan zetten om het nog beter te doen voor onze inwoners. Communicatie en burgerparticipatie zijn daarin twee kernthema's, terwijl we ook op moeten letten dat onze ambtelijke organisatie niet met een te hoge werkdruk te kampen heeft. Onze ambities en taken moeten realistisch blijven.

Communicatie Een digitale gemeente

We hebben de laatste jaren steeds vaker gemerkt dat de communicatie vanuit de overheid ver ondermaats is. De landelijke en provinciale overheden spelen hier een rol in, maar ook de gemeente Someren heeft hierin zijn verantwoordelijkheid te pakken. Wij vinden dat we de verplichting hebben om onze inwoners actief te informeren, over nieuwe wetgeving, aanpassingen in ons beleid of werkzaamheden in onze leefomgeving. Voor bijvoorbeeld isolatie komen en zijn er subsidiegelden beschikbaar, waarover net zoals over landelijke en provinciale subsidies als het even

kan beter gecommuniceerd moet worden. We moeten hierin als gemeente duidelijk en snel zijn; inwoners moeten zelf makkelijk uit kunnen vinden waar ze informatie vandaan kunnen halen. Hiervoor is het aanpassen van de gemeentewebsite een vereiste. Deze kan eenvoudiger en moet in dienst staan van onze inwoners. (Weg)werkzaamheden moeten hierop tijdig vermeld worden, zodat burgers en bedrijven niet voor verrassingen komen te staan, bijvoorbeeld met een interactieve kaart van onze gemeente.

Een duidelijk aanspreekpunt

Om de communicatie met onze vier kernen verder te verbeteren willen we onze vier leden van het College van B&W, zijnde de burgermeester en drie wethouders, ieder een aanspreekpunt maken voor een van onze vier kernen. Zij staan als aanspreekpunt direct in contact met de verschillende dorps- en wijkraden en moeten ervoor zorgen dat communicatie met en binnen de kernen vanuit de gemeente goed verloopt. Door het aanwijzen van deze "dorpswethouders" komt niet alle communicatie op het bordje van de burgermeester te liggen. Dit moet leiden tot een snellere en duidelijke communicatie vanuit de gemeente.

Vaak wordt er gesproken over gebiedsgericht werken met oog voor de omgeving. Gebiedsgericht werken betekent echter goed naar elkaar luisteren en samenwerken. Dus niet over elkaar praten, maar met elkaar. Hier moet meer tijd en energie in worden gestoken.

Dorps- en Wijkraden

Een belangrijke schakel in de ketting van onze lokale samenleving zijn de dorps- en wijkraden. Dit zijn niet politiek gebonden organen die zich bezighouden in dorpen of wijken en waar inwoners zich kunnen melden met vragen, problemen of opmerkingen. We zien in hen een waardevolle partner in het betrekken van burgers bij belangrijke zaken, om bijvoorbeeld te peilen hoe er over bepaalde keuzes wordt gedacht. Zo kunnen we vooraf beter inschatten of er voldoende draagvlak is voor de besluiten die de gemeente maakt. Nog meer dan onze ambtenaren hebben de dorps- en wijkraden kennis van zaken over (de inwoners van) onze dorpen en daar willen we als partner graag nog meer gebruik van gaan maken.

Omgevingswet

Zoals het er nu naar uit ziet gaat de omgevingswet op 1 januari 2023, na meerdere malen te zijn uitgesteld, in werking treden. Dit betekent dat op gemeentelijk niveau de ruimtelijke ordening wordt vereenvoudigd en samengevoegd. Dit moet het voor ons als gemeente in de toekomst makkelijker maken, maar vergt in de tussentijd nog veel voorbereidend werk. Hier zijn we als gemeente al voortvarend mee aan de slag en dat blijven we doen. Ondertussen zullen we ook de inwoners actief meenemen in veranderingen waarmee zij te maken krijgen.

Ambtelijke organisatie

Ambtelijk komt de gemeente Someren handjes tekort. Een trend die in heel Nederland zichtbaar is. Dit levert vertraging en een hogere werkdruk op. Er blijven te veel zaken liggen en ook onze dienstverlening richting inwoners lijdt eronder. Wij willen hier door een gerichte aanpak een einde aan gaan maken. Vanwege regelgeving vanuit de provincie is het een gemeente niet toegestaan om een ambtenaar in vaste dienst aan te nemen met geld dat

afkomstig is uit reserves en eigen vermogen. Het betekent dat de raad ieder jaar in zal moeten stemmen met een eenmalige uitgave om de organisatie (tijdelijk) te versterken.

Bijvoorbeeld op het gebied van woningbouw willen we dit bereiken door ambtenaren in te huren voor bepaalde projecten, zodat hier vaart in komt te zitten zonder dat we de werkdruk van de ambtelijke organisatie verhogen. Ook de invoering van de omgevingswet zal veel veranderingen met zich meebrengen waar we als gemeente in onze organisatie tijdig op in moeten spelen indien dat nodig is. Hiervoor zullen we als raad en college van B&W onze oren open moeten houden voor signalen vanuit de organisatie.

Concrete ambities

- Een open debat in de raadszaal, waarin meningsverschillen mogen bestaan en persoonlijke verhoudingen zich niet vermengen in het debat;
- Een nieuwe, of sterk verbeterde website voor de Gemeente Someren waar onze inwoners benodigde informatie makkelijk en snel kunnen vinden;
- Een duidelijke communicatie van (weg)werkzaamheden binnen onze gemeente, waar inwoners ruim op tijd kunnen vinden waar en wanneer mogelijke werkzaamheden plaatsvinden;
- Het aanwijzen van "dorpswethouders" die fungeren als aanspreekpunt voor een van onze vier kernen;
- Meer aandacht leggen op verwachtingsmanagement voor onze burgers, zodat zij weten waar ze aan toe zijn en achteraf niet teleurgesteld worden;
- Het gebruik van burgerparticipatie beter integreren in het opstellen van beleid en regelgeving;
- Samen met onze dorps- en wijkraden optrekken als partner om wederzijds gebruik te kunnen maken van elkaar waar mogelijk en nodig;
- Inwoners actief meenemen in de veranderingen die de omgevingswet met zich meebrengt;
- Investeren in het ambtelijk apparaat, zij het op (tijdelijke) projectbasis en waar nodig structureel;
- Aandacht en verbetering voor de stagnerende vergunningsverlening met name in de woningbouw en de agrarische sector.

RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING

De grootste taak die komende jaren volledig in handen van gemeenten ligt is ontegenzeggelijk de woningbouw. Hier zijn nog altijd grote tekorten, die maken dat de prijzen op de huizenmarkt door het dak schieten. Hoewel landelijke regelgeving het gemeenten niet makkelijk maakt, hebben we als Someren de regie over wat er gebeurt op het gebied van woningbouw in onze gemeente.

Als we niets doen zal de mismatch tussen vraag en aanbod alleen maar toenemen. Bij een aantal doelgroepen - met name de starters, eenpersoonshuishoudens, senioren en zelfbouwers - signaleren we grote problemen om een geschikte woning te vinden. Het doel de komende jaren tot aan 2030 moet een gestage groei van alle kernen zijn van tien tot twintig procent van de huidige inwonersaantallen. Alleen zo houden we onze (kleine) kernen leefbaar.

Volkshuisvesting in Someren

Het probleem in Someren zit op dit moment in een aantal dingen. Ten eerste: bouwgrond. Die hebben we momenteel als gemeente zelf onvoldoende. Hierdoor kunnen we niet snel en voldoende woningen realiseren. Kernbegrip hierin is "harde plancapaciteit", oftewel bouwgrond die door de gemeente is aangekocht, bestemd en klaar is voor ontwikkeling. Het tweede probleem dat we signaleren is onvoldoende doorstroming op de woningmarkt. Hierdoor

kunnen starters niet doorgroeien, komen er geen starterswoningen vrij en kan onze jeugd de woningmarkt dus niet op. Het derde probleem is daar de grote oorzaak van: te weinig aanbod. We willen hier komende jaren gericht wat aan gaan doen voor alle kernen, met de grote disclaimer dat er ook over vier jaar nog geen wonderen verricht zullen zijn. Het ontwikkelen van bouwgrond en woningen kost tijd, wat echter niet wil zeggen dat we met "harde plancapaciteit" niet voor goede vooruitzichten kunnen zorgen.

Een groot deel van de woningbehoefte bestaat uit sociale woningbouw. Met name in de kleine kernen zie je de woningbouwcoöperaties een terugtrekkende beweging maken. Wij willen de prestatieafspraken met onze woningbouwcoöperaties opnieuw maken en als ze gemaakt zijn monitoren en bewaken. Daarnaast moeten wachtlijsten van woningbouwcoöperaties uit bijvoorbeeld Limburg met andere wachtlijsten gekoppeld worden aan Wooniezie van onze eigen woningbouwcoöperatie Wocom. Zo blijft het totale aanbod goed zichtbaar voor onze eigen inwoners.

Grondpolitiek en Regelgeving Aankoop bouwgrond

Er moet meer gebouwd worden. Ontwikkelingen gaan te traag, concrete woningbouwplannen zijn er te weinig. De gemeente Someren moet actiever grondbeleid voeren om toekomstige uitbreidingslocaties tijdig in eigendom te hebben. De huidige koopvoorwaarden voor bouwgrond uit 2003 moeten

onzes inziens worden herzien. Al helemaal als het gaat over starters. Om starters een woning te laten krijgen moeten we juist regels versoepelen, waarom dan een anti-speculatiebeding van vijf jaar bij deze doelgroep hanteren? Daarnaast moeten we als gemeente ook realistisch zijn in onze eigen mogelijkheden. Het werven van gronden kost tijd, soms zelfs heel veel tijd. We kunnen hierin niet wedden op één paard. Het gesprek met grondeigenaren en ontwikkelaars die zelf gronden willen ontwikkelen voor woningbouw moet actiever gevoerd en sneller opgepakt worden. We kunnen de enorme bouwopgave immers alleen samen halen.

Zelfbewoningsplicht

Wij zijn daarnaast tegen een zelfbewoningsplicht. Je moet als lokale gemeente de woningmarkt niet op deze manier proberen te reguleren. Ten aanzien van grootschalige opkoop van huurwoningen zou dit een handig middel zijn, maar deze kennen we in Someren niet. Juist de ouder die voor haar zoon of dochter een starterswoning koopt moet dat kunnen doen. Wettelijk is bovendien geregeld dat opkoopbescherming maar maximaal vier mag gelden, ons huidige anti-speculatiebeding in de grondvoorwaarden van minimaal vijf jaar is dus al een zwaarder middel. Dit speculatiebeding willen wij daarom bijstellen naar minimaal drie jaar.

Brainport en Expats

De woningmarkt en economie kunnen niet los van elkaar worden gezien. In de Metropoolregio Eind-

hoven wordt ASML een steeds grotere speler zoals Philips dat vroeger was. Maar ASML is geen Philips met haar zelfgebouwde Philipsdorpen. ASML zal wel meebetalen aan ontwikkelingen waardoor het best aannemelijk is dat projectontwikkelaars Somerense gronden aanbieden en een plan ontwikkelen. Vervolgens ben je als gemeente zelf aan zet om mee te werken aan een dergelijk plan. In deze overspannen woningmarkt met een forse krapte in aanbod lijkt ons dit geen goede zet. Bouw eerst maar eens voor de organische groei van dorp of wijk, zonder dat deze overspoeld worden met expats.

Vier Kernen, Vier Plannen

Someren-Dorp

Conform de huidige Woonvisie 2030 worden er tot 2030 in Someren-Dorp 47,6 woningen gemiddeld per jaar gebouwd waarvan 16,7 woningen een sociaal karakter hebben. Dit is 61% van het totale aantal uit deze woonvisie. Onze visie op woningbouw in Someren-Dorp bestaat onder andere uit het vervolmaken van vervolmaking bouwbestemming Groote Hoeven.

Someren-Dorp heeft een aantal inbreidingslocaties waar we mee aan de slag willen gaan, zoals onder andere de locatie Binnenhof 2, locatie Stienen en voormalig Drukkerij Claessens. Een eerste uitbreidingslocatie als opvolger van Groote Hoeven zou ten zuiden van Eegelshoeve moeten komen. Doel voor komende jaren is om hier en op andere plekken voldoende "hard plancapaciteit" te creëren voor

ten minste een uitbreidingsplan als Grote Hoeven. Daarnaast levert de uitvoering van het Centrumplan ook extra woningen op, inclusief de oude LTS-locatie. Deze kan, ook bij betrekking van het centrum, plaats bieden aan een zeer behoorlijk aantal woningen.

Someren-Eind

Conform de huidige Woonvisie 2030 worden er tot 2030 in Someren-Eind 17,3 woningen gemiddeld per jaar gebouwd waarvan 6,1 woningen een sociaal karakter hebben. Dit is 19% van het totale aantal uit deze woonvisie. Onze opdracht om leefbaarheid in Someren-Eind te behouden hangt erg samen met de ontwikkeling van de Goede Vaart, waar op korte termijn eindelijk gestart moet worden met de inhaalslag in fase 1 en 2. Ontwikkeling hiervan heeft veel te lang geduurd en moet snel begonnen worden. De Vaart moet weer terug in de Goede Vaart!

Op de langere termijn moeten we nu al op zoek naar de opvolger van de Goede Vaart qua grondexploitatie. Dit om ervoor te zorgen dat we niet stilvallen. Komende jaren moet hiervoor actief gekeken worden naar grond zodat er in Someren-Eind na voltooiing van de Goede Vaart fases 1 t/m 4 direct concreet uitzicht is op verdere woningbouwplannen. Hierin zijn de aantallen uit de Woonvisie 2030 slechts een minimum en de percentages indicatief. Samen met de werkgroep wonen in Someren-Eind willen we komende jaren in beeld krijgen wat er qua aantallen nodig is om de toekomstige leefbaarheid van de kern te garanderen.

Lierop

Conform de huidige Woonvisie 2030 worden er tot 2030 in Lierop 10,9 woningen gemiddeld per jaar gebouwd waarvan 3,8 woningen een sociaal karakter hebben. Dit is 12% van het totale aantal uit deze woonvisie. Om Lierop als dorpskern leefbaar te houden en niet achter de feiten aan te lopen moeten we ervoor zorgen dat we de huidige groei (zie ontwikkeling leerlingenaantal basisschool het Rendal) voortzetten, in nauw overleg met de Werkgroep wonen Lierop. Dit betekent dat de aantallen uit de bovengenoemde woonvisie een taakstellend minimum zijn wat ons betreft.

Naast de ontwikkeling tussen de Vaarsehoefweg en Berkeindje zijn er nog legio andere plekken in Lierop waar woningbouw gerealiseerd kan en moet worden zoals aan de noordzijde richting de A67, locaties aan de Wertstraat en aan de Laan ten Boomen. Daarnaast liggen er ook voldoende mogelijkheden voor levensloopbestendige woningen of zorgappartementen op de huidige locatie van Zaal Van Oosterhout. Ook voor Lierop zijn de aantallen uit de Woonvisie 2030 slechts een minimum en de percentages indicatief. Het doel voor de komende vier jaar is het zo snel mogelijk ontwikkelen van percelen aan het Berkeindje en de Wertstraat en "harde plancapaciteit" op orde te hebben voor een volgende uitbreidingswijk.

Someren-Heide

Conform de huidige Woonvisie 2030 worden er tot 2030 in Someren-Heide 7,3 woningen gemiddeld per jaar gebouwd waarvan 2,5 woningen een sociaal karakter hebben. Dit is 8% van het totale aantal uit deze woonvisie. Onze visie op woningbouw in Someren-Heide is helder, om als dorpskern leefbaar te blijven moet er worden gegroeid! Dit betekent meer en passende woningbouw voor alle leeftijden. Wij willen dan ook dat Someren-Heide van het totale aantal woningen in de woonvisie een groter aandeel krijgt van de huidige 8% op nog nader te bepalen plekken in overleg met de Werkgroep wonen Someren-Heide. Net zoals beschreven bij Someren-Eind zijn de aantallen en de percentages uit de woonvisie per kern indicatief, maar voor ons staat vast dat ons kleinste dorp moet gaan groeien richting de 2.000 inwoners om op de lange termijn de leefbaarheid en het voorzieningenniveau te kunnen blijven garanderen.

De ontwikkeling van het V/D Hoogen terrein alleen is dan onvoldoende. Zelfs met de herontwikkeling van de kerk en de mogelijke herontwikkeling van de Champignonlocatie aan de Groeneweg erbij bouw je nog niet voldoende om te kunnen groeien. Een nieuwe uitbreidingslocatie zal moeten worden gezocht op korte termijn. Doel is om komende jaren werk te maken van "harde plancapaciteit" voor ten minste een nieuwe uitbreidingswijk en daarnaast de ontwikkeling van bovengenoemde locaties te starten.

Woonvormen

Nu de woningmarkt zo overspannen is dwingt het de gemeente steeds vaker tot creatief denken. Hierdoor zijn een aantal vormen van woningbouw en projectontwikkeling steeds aantrekkelijker geworden. Wij zijn om te beginnen groot voorstander van CPO, Coöperatief Particulier Ondernemerschap. CPO-projecten worden met een groep mensen, door het oprichten van een CPO-vereniging, van onderaf opgezet. Doel is in eigen beheer bouwen en dus meer keuzevrijheden dan bij projectontwikkelaars, maar met het voordeel dat er met een groep mensen marktvoordeel behaald kan worden met de bouw door de krachten te bundelen. CPO-projecten opgezet zoals in Someren-Eind, met ondersteuning van de werkgroep wonen, hopen we de komende jaren daarom meer te zien.

Ook de ontwikkeling van Tiny Houses, waar ook in onze gemeente zeker vraag naar is, willen we komende jaren beter gaan ondersteunen. De kleinere huisjes kunnen voor zowel starters als senioren een mooie oplossing bieden en passen in de tijdsgeschiedenis van meer collectief bezit van grond en zaken als auto's of fietsen. Voor dit soort experimentele woonvormen moet komende jaren meer aandacht komen, aangezien ook voor hen een plek in Someren is.

Concrete ambities

- Actiever grondbeleid door het sneller verwerven van bouwgronden en het gesprek met grondeigenaren en ontwikkelaars aangaan;
- Een soepeler anti-speculatiebeding en de zelfbewoningsplicht voor starters schrappen;
- Toegang naar Wehrmachtshuisje Someren-Heide verleggen;
- Niet zonder meer meewerken aan projectontwikkeling voor expats;
- Someren-Dorp: benutten van inbreidingslocaties en voldoende "hard plancapaciteit" creëren voor ten minste een uitbreidingswijk;
- Someren-Eind: er moet vaart komen in de ontwikkelingen van de Goede Vaart en concrete plannen voor volgende uitbreidingswijk moeten klaarliggen;
- Lierop: het zo snel mogelijk ontwikkelen van percelen aan het Berkeindje en de Wertstraat en "harde plancapaciteit" op orde te hebben voor een volgende uitbreidingswijk;
- Someren-Heide: werk maken van "harde plancapaciteit" voor ten minste een nieuwe uitbreidingswijk en ontwikkelen van locaties V/D Hoogen, kerk en Champignonkwekerij;
- Intensievere samenwerking met werkgroepen Wonen opzetten;
- Zoveel mogelijk medewerking verlenen aan particuliere initiatieven;
- Stimuleren van CPO-projecten in onze gemeente;
- Kansen bieden aan vernieuwende woonvormen zoals Tiny houses;
- Werken met lokale partijen en bouwbedrijven stimuleren waar mogelijk;
- Starterslening uitbreiden afhankelijk van de renteontwikkelingen;
- Ondersteunen van het door KBO-KGS voorgestelde project "Woonwensen van Somerense senioren, voor nu en voor later".

BUITENGEBIED

Een visie op toerisme, een visie op natuur, een visie op energie. Maar waar blijft de overkoepelende visie op ons totale buitengebied waarin ook het toekomstperspectief en visie op de agrarische sector en plekje krijgt? Uiteraard is de natuur in en om Someren erg waardevol, maar tegelijkertijd zien we dat de randen en grenzen tussen de diverse functies in het buitengebied vervagen.

Toeristisch Heihorsten groeit fors, de impact op omliggende natuur ook. Randen rondom bossen lijken een steeds zachtere overgang tussen economische gronden en natuurgebied te worden.

Tijd dus voor een integrale visie op het totale buitengebied! Waar mogelijk moeten we als gemeente meewerken aan het toekomstperspectief van de agrarische sector.

Agrarische Sector en Tuinders

De agrarische sector en tuinders zijn en blijven belangrijk voor Someren. De komende jaren komt de transitie in het landelijke gebied in een stroom-

versnelling als gevolg van toegenomen landelijke en provinciale wet- en regelgeving. Wij willen dat de gemeente stoppende bedrijven en bedrijven die doorgaan zo goed mogelijk begeleid. Daarnaast staan wij samen met de agrarische sector voor de opgave om de sector te verduurzamen en meer in balans te brengen met natuur, de omgeving en de gezondheid van inwoners. Technologische ontwikkelingen en innovatie zijn belangrijke middelen om deze doelen te kunnen realiseren. Boeren moeten niet worden gezien als het probleem, maar als belangrijkste onderdeel van de oplossing.

Wij willen dat de gemeente stoppende bedrijven en bedrijven die doorgaan zo goed mogelijk begeleid. Dit moet een "loket" worden met aan de kant van de gemeente mensen met praktijkervaring in de agrarische sector. Samen met het ZLTO zullen we dit vorm geven zodat de sector zich gehoord en vooral begrepen voelt.

Door onze sterke agrarische sector liggen er dankzij de Regionale Energie Strategie (RES) veel kansen voor boeren en tuinders op het gebied van Biogas dat gewonnen kan worden uit mest en GFT-afval.

Hierdoor kan de sector komende jaren verder bijdragen aan de verduurzaming van heel Someren.

Onder druk van regelgeving

Boeren krijgen het ondertussen steeds lastiger door scherpere regelgeving vanuit de landelijke overheid en provincie. We moeten hen als gemeente echter genoeg beleidsmatige ruimte voor innovatie blijven bieden. Alleen zo kan de sector stappen voorwaarts blijven zetten. Halvering van de veestapel is daarom ook niet direct een oplossing op zich. Minder dieren leiden niet direct tot minder problemen. We als gemeente in gesprek blijven met de hogere overheden om onteigening van boerenbedrijven te voorkomen. Het stikstofprobleem kan en moet niet alleen door de agrarische sector opgelost worden. Dat kan enkel door doelmatig maatregelen treffen samen met alle sectoren.

Bestemmingsplan Buitengebied

We zijn inmiddels al een aantal jaar bezig met het herzien en actualiseren van de bestemmingsplannen in ons buitengebied. We verwachten tot en met 2025 nog bezig te zijn met dit project. Deelgebied voor deelgebied leren we van alle zaken die we constateren. Erg belangrijk is de manier waarop we ons

als gemeente presenteren naar de betrokken inwoners. Vaak zijn zij zich van geen kwaad bewust, maar komen er toch een aantal strijdigheden naar boven waarvoor we als gemeente samen met inwoners naar een oplossing moeten zoeken.

Regelgeving in het Buitengebied

Beleidsmatig willen we in onze wet- en regelgeving in het buitengebied de komende jaren een aantal dingen gaan verbeteren. Ten eerste willen we meer ruimte toestaan om verschillende bedrijvigheid samen op een locatie toe te staan, dit kan immers tot een bepaalde milieucategorie prima bij bestaande bebouwing. Ten tweede een nieuw beeldkwaliteitsplan wat recht doet aan het plattelandskarakter van onze gemeente met een juiste balans tussen economische- en recreatieve gronden en de natuur.

Ten derde een herziening van het VAB/NAF-beleid. Vrij vertaald gaat het hier over de vraag wat er mag gebeuren met vrijkomende agrarische gronden of bebouwing op het moment dat iemand ermee stopt. Het huidige beleid biedt onvoldoende mogelijkheden voor boeren die willen stoppen en is niet meer actueel. Gezien de huidige perikelen in ons land achten wij een actualisatie van dit beleid dan ook nodig.

Concrete ambities

- Stimuleren van verdere verduurzaming agrarische sector door middel van innovatie;
- Opzetten van een agrarisch loket bij de gemeente met mensen met praktijkervaring ter ondersteuning van (stoppende) agrarische ondernemers;
- De RES gebruiken als kans voor verduurzaming van Someren met behulp van boeren en tuinders door middel van opwekken van Biogas;
- Meer beleidsmatige ruimte voor innovatie zodat boeren onderdeel van de oplossing blijven;
- Actief blijven lobbyen voor (landelijk) perspectief voor agrarisch ondernemers;
- Huidige Ruimte voor Ruimte zoekgebieden kleiner maken, meer clusteren en concentreren rondom dorpskernen;
- In beleid bedrijfsverzamelgebouwen meer ruimte om bedrijvigheid samen op een locatie toestaan;
- Nieuw beeldkwaliteitsplan wat recht doet aan het plattelandskarakter van onze gemeente met een juiste balans tussen economische- en recreatieve gronden en natuur;
- Actualiseren VAB/NAF-beleid zodat er genoeg perspectief geboden kan worden voor (her) gebruik vrijkomende agrarische gronden en bebouwing;
- Landschapsinvesteringsregeling (LIR) niet langer als alternatief op sloopbank gebruiken en op zoek gaan naar een nieuw instrumentarium voor ontstening van het buitengebied;
- Minder onnodige regelgeving rondom wonen en leven in het buitengebied bij opstellen nieuw beleid.

We vragen ons ook af in hoeverre de landschapsin-
vesteringsregeling (LIR) nog wel een goed alterna-
tief is voor de sloopbank. Als er sprake is van het
ontsteden van ons platteland, is het nog maar de
vraag of dit met de LIR als alternatief gaat gebeuren.
De gemeente zal op zoek moeten naar een ander
instrumentarium om sloop in het buitengebied een
nieuw leven in te blazen. We streven als laatste naar
minder onnodige regels in het buitengebied.

Zaken als het niet toestaan van platte daken, een
maximale woninggrootte, het reguleren van beplan-
ting en de precieze plaatsing van zonnepanelen op

een erf zijn in onze ogen niet nodig en maken het
voor onze inwoners en handhaving alleen maar extra
ingewikkeld.

Wonen in het Buitengebied

De komst van nieuwe burgerwoningen in het agrarisch
buitengebied mogen niet leiden tot beper-
kingen voor de bedrijfsvoering van de agrarische
sector. Wonen in het buitengebied betekent erken-
nen en accepteren dat voedselproductie essentieel
is en niet beperkt moet worden. Boeren dienen wel
voldoende rekening te houden met het woongenot
van alle inwoners in hun omgeving.

OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Iedereen moet zich veilig kunnen voelen. Het
waarborgen van veiligheid en de openbare orde
voor haar burgers is een van de kerntaken van
een overheid. Dat brengt tegenwoordig nieuwe
uitdagingen met zich mee. Door de opwarming
van de aarde worden de zomers steeds droger.
De droogte veroorzaakt een grotere kans op
(natuur)branden. Ook de digitalisering van onze
samenleving brengt gevaren met zich mee voor
onze burgers. Naast de ondermijnende (drugs)
criminaliteit is ook cybercriminaliteit een steeds
groter wordend probleem.

Brandveiligheid

Onze brandweerzorg is evenals rampenbestrijding en
crisisbeheer ondergebracht bij een Gemeenschappe-
lijke Regeling (GR), de Veiligheidsregio Brabant Zuid-
oost (VRBZO). De aanpak van brandveiligheid richt
zich met name op bewustzijn en het gedrag van onze
burgers. Door goede voorlichting kunnen we het vei-
ligheidsbesef en de handelsbekwaamheid van onze
burgers vergroten. Men moet zich bewust zijn van
brandgevaar in de natuur tijdens langere periodes
van droogte en moet weten wat er moet gebeuren
bij het uitbreken van een brand.

Door veranderde regelgeving en evaluaties moeten
de beleidsregels rondom bereikbaarheid en blus-
watervoorzieningen worden geactualiseerd. Hierbij

moeten we in de Gemeente Someren, door de grotere
kans op (natuur)branden, nog meer dan voorheen
rekening houden met de bereikbaarheid voor hulp-
diensten in onze gemeente in de grote stukken
natuur die binnen onze grenzen liggen. Zo kan er
snel en adequaat ingegrepen worden en kan erger
worden voorkomen, waar de hulpdiensten ook van-
daan moeten komen.

Criminaliteit en drugs

Om criminaliteit tegen te gaan moeten we als ge-
meente een goede balans vinden tussen preventie
en handhaving. Door een open gesprek en het bie-
den van perspectief aan kansarme jeugd kunnen we
voorkomen dat zij ook daadwerkelijk in het crimineel
circuit belanden of veelvuldig gaan gebruiken. Hier-
in kunnen onze scholen, verenigingen en openbare
voorzieningen zoals de bibliotheek een belangrijke
rol spelen. Door jongeren een doel te geven in hun
leven kunnen we ze behoeden voor het maken van
de foute keuzes.

Daarnaast moeten we als overheid een open gesprek
met jongeren blijven voeren over drugs(gebruik).
Jongeren moeten zich bewust worden van de ge-
varen en gevolgen van drugsgebruik en de verant-
woordelijkheid die zij hierin als individu hebben.
We moeten hierin als gemeente en samenleving
niet naïef zijn. Het gebruik begint in sommige geval-
len al eerder dan we in beeld hebben en valt lastig
te controleren. Door drugs thuis en op scholen

bespreekbaar te maken en er geen taboe op te leggen kunnen we voorkomen dat het gebruik uit zicht raakt en het mensen de criminaliteit in trekt.

Het is daarnaast van belang om als overheid goed samen te blijven werken in de regio. De ondermijnende (drugs)criminaliteit moet hard aangepakt worden, het beïnvloedt immers onze samenleving en de rechtsstaat. Als gemeente kunnen we met het aanpakken daarvan bijdragen door signalen in een vroeg stadium op te vangen en daarop actie te ondernemen. Dit kunnen we echter niet alleen doen. Criminaliteit overstijgt immers de gemeentelands grenzen.

Handhaving

Voor ons gevoel van veiligheid en het handhaven ervan is het van belang dat Boa's en wijkagenten benaderbaar en zichtbaar aanwezig zijn op straat. Zij kunnen problemen vroegtijdig signaleren en daartegen handelen. De gemeente moet samenwerking tussen wijkagenten en burgers stimuleren, bijvoorbeeld bij het oprichten van buurtpreventie-initiatieven.

Bij het opstellen van regels moeten we het als gemeente niet onnodig moeilijk maken. De kaders waarbinnen gehandeld mag worden moeten duidelijk en begrijpelijk zijn. De regels die er zijn moeten goed gehandhaafd worden, maar wel ten alle tijden met oog voor de menselijke maat. Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente met ze meedenkt wanneer dat nodig is. Problemen zoals in Lierop-Noord, waar in het proces om bestemmingsplannen in het buitengebied te actualiseren veel ophef is ontstaan, mogen in de toekomst niet meer voorkomen. Dat vereist aan de ene kant eerlijk handhaven, maar ook maatwerk daar waar nodig. Hiervoor zijn wij als gemeente verantwoordelijk.

Digitalisering

Onze samenleving blijft zich verder digitaliseren. Dat brengt kansen, maar ook gevaren met zich mee. Ons internet, onze sociale media en e-mail zijn steeds vaker doelwit van oplichters en fraudeurs. Als gemeente zullen we ervoor moeten zorgen dat onze systemen veilig en uit handen van hackers blijven. Hiervoor is goede samenwerking op het gebied van

ICT vereist, waarvoor we aangesloten zijn bij het samenwerkingsverband ICT-NML. Daarnaast zullen we onze inwoners, jong en oud, moeten wijzen op de gevaren van cybercriminaliteit.

Voorlichting over internet, sociale media en digitale apparaten moet al beginnen op de basisschool. Onze jongste inwoners moeten zich op tijd bewust worden van de kansen, maar juist ook de gevaren van digitalisering. Dit kan veel problemen voorkomen. Als gemeente moeten we mogelijke voorbeelden van fraude tijdig delen met onze inwoners, zodat deze gewaarschuwd zijn. Op basisscholen moet echter niet enkel worden ingezet op bewustwording over digitalisering. Ook voor brandveiligheid en EHBO moet in een vroeg stadium aandacht zijn. Door kinderen te leren hoe ze met vuur om moeten gaan, wat ze moeten doen bij het uitbreken van een brand en hoe ze moeten handelen bij een ongeluk maken we de samenleving veiliger voor hen en voor anderen.

Ook oudere inwoners moeten ondersteuning kunnen krijgen wanneer zij die nodig hebben op het gebied van digitalisering. Samen met de KBO, bibliotheek en dorpscoöperaties moeten we als gemeentehulp bieden aan inwoners op leeftijd die dat nodig hebben.

Vluchtelingenbeleid

In 2022 vieren we 77 jaar vrijheid en dat moeten we blijven koesteren. Helaas is men niet overal zo gelukkig. Door de Russische inval van Oekraïne hebben we er als Nederland een opgave bijgekregen. Miljoenen Oekraïners zijn inmiddels gevlucht en verdienen opvang zolang het niet veilig is voor hen om terug te keren. Hiervoor moet ook de Gemeente Someren haar steentje bijdragen zoals inmiddels ook al is gebeurd door een tweetal opvanglocaties en opvang bij mensen thuis.

We zullen als gemeente echter ook moeten blijven waken voor de juiste balans. De opvang van vluchtelingen, migranten en asielzoekers is een opgave waar we als gemeente steeds meer verantwoordelijkheid voor krijgen en soms zelf toe gedwongen worden door provincie of rijksoverheid. Dit mag echter niet ten koste gaan van onze eigen inwoners. Opvanglocaties moeten geschikt zijn om mensen (tijdelijk) te huisvesten en niet zorgen voor overlast.

Concrete ambities

- Bereikbaarheid voor hulpdiensten in onze gemeente vergroten door actualiseren beleidsregels bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen;
- Extra aandacht voor brandveiligheid in de gemeente;
- Jongeren consequent beter informeren over drugs(gebruik) en de gevaren daarvan en er als samenleving geen taboe op leggen;
- Meer zichtbaarheid van wijkagenten en Boa's op straat;
- Regelgeving niet onnodig lastig maken en oog blijven houden voor een menselijke maat;
- Al in een vroeg stadium beginnen met voorlichting over brandveiligheid, EHBO en digitalisering en cybercriminaliteit op de basisschool;
- Extra ouderinitiatieven opzetten met onze partners als de KBO om inwoners (op leeftijd) te ondersteunen bij digitalisering en te behoeden voor cybercriminaliteit;
- Opvang van vluchtelingen, migranten en asielzoekers integraal blijven bekijken met oog voor hun situatie en de samenleving waarin zij terecht komen.

INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Mobiliteit is een veelzijdig en actueel onderwerp, maar ook een waarin we nog voldoende te winnen hebben. Doorgaand verkeer in onze kleine kernen bijvoorbeeld, dat ons nog altijd een doorn in het oog is. Maar ook het verbeteren van de doorstroming op hoofdwegen en de OV- en fietsverbindingen zijn belangrijke zaken die we komende jaren aan willen pakken. Dat vraagt in iedere kern om een eigen plan. Verder willen we komende jaren meer groen aan ons straatbeeld toevoegen, terwijl we het groen tussen de tegels juist willen verminderen. Naast onkruidbestrijding willen we ook onze milieustraat verbeteren.

Verkeer en Vervoer

Mensen blijven zich voortdurend verplaatsen. Naar werk, school, de sportclub of simpelweg ter ontspanning. We moeten er als gemeente voor zorgen dat dit snel en bovenal veilig kan. Onze wegen inrichten op de toekomst en zo min mogelijk (doorgaand) verkeer bij scholen en in woonwijken. Dat betekent goede (brede) fietsverbindingen binnen onze gemeente en richting anderen. Daarnaast moeten we onze hoofd-

wegen zodanig inrichten dat het onze kernen ontlast. Dit betekent concreet dat we actief het gesprek met de provincie aan moeten gaan over de aanpassing van de N612 (Kanaaldijk tot aan Helmond) en N266 (Kanaaldijk tot Nederweert) om de doorstroming tussen Weert, Helmond en Eindhoven sterk te bevorderen over deze hoofdwegen. Daarnaast zijn er ook per kern verschillende keuzes te maken.

Someren-Dorp

Te beginnen in onze grootste kern, Someren-Dorp. In de centrumvisie en het nieuwe centrumplan staat beschreven dat het centrum autoluw of -vrij moet worden. Onze voorkeur gaat uit naar autovrij Wilhelmiplein, met mogelijkheden voor bevoorrading van ondernemers. Door het realiseren van voldoende parkeergelegenheid dicht bij het centrum en het compacter maken ervan is het gebruik van de auto in het centrum niet langer nodig. Daarbij moet de gemeente zoveel mogelijk sturen op een "ring" van bestaande wegen rondom Someren-Dorp die doorgaand verkeer in de kom beperkt tot het noodzakelijke. Dit biedt ook een mogelijkheid om de maximumsnelheid op nog meer plaatsen te beperken tot 30 km/uur, ten behoeve van de verkeersveiligheid.

Someren-Eind

In Someren-Eind is nog steeds sprake van te veel doorgaand verkeer waardoor er overlast is van trillingen en geluid. We streven naar een algehele reconstructie binnen de kom van de hoofdstraten Sluisstraat-Boerenkamplaan-Nieuwendijk waardoor doorgaand verkeer wordt ontmoedigd. Ook de uitstraling van deze wegen laat te wensen over: te veel asfalt en beton en te weinig groen. Door het toevoegen van extra groen willen we de hoofdadere van Someren-Eind de rust en uitstraling geven die het verdient.

Lierop

Het doorgaand verkeer in Lierop is ons en de inwoners al geruim tijd een doorn in het oog. Om hier wat aan te doen is het van groot belang om doorstroming op de Kanaaldijk te verbeteren, maar daarnaast kunnen er ook nog maatregelen in de kern zelf genomen worden. Bijvoorbeeld in de Van Dongenstraat, waar we met het aanleggen van fietssuggestiestroken de auto "te gast" maken en zorgen voor meer rust op de weg. Deze maken het voor (vracht)verkeer lastiger om snel door de kern heen te komen. Eenzelfde

oplossing kan toegepast worden op het stuk Somerenseweg naast de Gildewijk. We moeten nu al kijken naar geschikte oplossingen voor het doorgaand verkeer in Lierop wanneer er over bijvoorbeeld twintig jaar mogelijk gewerkt gaat worden aan een reconstructie van de A67. Daarnaast moet er nu ook snelheid worden gemaakt met de realisatie van het geluidsscherm aan de A67.

Someren-Heide

Belangrijk is voor Someren-Heide dat de hoofdontsluiting (Hugterweg-Kerkendijk-Nieuwendijk) ervoor zorgt dat vracht- en landbouwverkeer voldoende doorstroming geboden wordt zonder dat er hinder ondervonden wordt. Doordat er is besloten om af te zien van het aanleggen van een randweg om Nederweert en te starten met het oplossen van de verkeersknelpunten rondom Nederweert willen wij het verkeersknelpunt aan de Nederweertseweg-Booldersdijk anders in richten. Het risico op groot-schalig sluipverkeer is, met het afwenden van de randweg om Nederweert, met een aftakking op Booldersdijk afgenomen.

Openbaar Groen

We willen als gemeente meer groen toe gaan voegen aan ons openbaar gebied binnen de kom. Niet alleen omdat dit het straatbeeld verbeterd, maar ook omdat het kan helpen tegen hittestress en het afvoeren van water na hevige regenbuien. Hierbij moeten we als gemeente burgerinitiatieven aanmoedigen, zeker in buurten waar men verharding wil vervangen voor beplanting en bomen. Door financieel bij te dragen en het proces te faciliteren kunnen we als partner samen met onze inwoners onze buurten verder verbeteren.

Onkruidbestrijding

Veel inwoners hebben afgelopen jaren signalen afgegeven van de slechte staat van het openbaar gebied, als het op onkruidbestrijding aankomt. We betalen als gemeente geld voor een bepaald niveau van

onkruidbestrijding, maar moeten constateren dat dit niveau tot nu toe zelden wordt gehaald. Daarom vinden wij dat er strenger op toegezien moet worden dat we het niveau waarvoor we betalen ook daadwerkelijk halen. Dit moet ons openbaar gebied een betere uitstraling gaan geven.

Parkeren

Op verschillende plekken in de gemeente hebben we een tekort aan parkeergelegenheid in woonwijken. Bij nieuwbouw is het uitgangspunt zo veel mogelijk parkeren op eigen terrein. Op overige locaties moet een oplossing gevonden worden met een goede balans tussen parkeerplaatsen en groen. Daarnaast moet de gemeente met het oog op de toekomst zorgen voor voldoende oplaadpunten voor elektrische auto's en fietsen, om zodoende de verduurzaming van ons verkeer te stimuleren.

Openbaar Vervoer

Een aantrekkelijke gemeente om te wonen of te recreëren is goed bereikbaar, op de fiets, met de auto en zeker ook met het openbaar vervoer. Onze

ambities op het gebied van toerisme en woningbouw moeten daarom samengaan met een grotere ambitie op het gebied van openbaar vervoer. Hierin is meer niet altijd beter. We moeten als gemeente, samen met de vervoerder kritisch gaan kijken naar de locaties van onze bushaltes in met name Someren-Dorp. Naast haltes op strategische locaties als bij het Varendonck College, Sonnehove en Eegels-hoeve en dicht bij het centrum willen we kijken naar de mogelijkheid om andere bushaltes te verplaatsen naar de "ring" rondom Someren-Dorp. Indien we als gemeente zorgen voor veilige voorzieningen en stallingen voor fietsen (en auto's) om diefstal tegen te gaan zou dit voor reizigers geen groot probleem moeten zijn. Daar staat tegenover dat de bus in het centrum minder tot last is en daarnaast sneller door Someren kan komen.

Daarnaast moeten we gaan kijken naar de mogelijkheid van een (buurt)buslijn tussen station Maarheeze en Heeze, met haltes in Someren-Eind, Someren-Heide en bij Heihorsten. Zodoende worden we als gemeente beter bereikbaar en spelen we in op onze

ambities op toeristisch vlak. Ook moeten we ons als gemeente blijvend inzetten voor behoud van ten minste de bushalte bij de kerk in Lierop.

Onderhoud

We willen onze infrastructuur goed blijven onderhouden. Dat veroorzaakt echter wel verkeershinder van tijd tot tijd. We streven ernaar om als gemeente met alle betrokken partijen (grootschalig) onderhoud zo integraal mogelijk aan te pakken om de overlast en hinder te minimaliseren. Daarnaast streven we zoals eerder vermeld naar één overzichtelijke plek waar op bewoners aankomende werkzaamheden ruim van tevoren kunnen zien, bijvoorbeeld afgebeeld op een interactieve kaart van Someren.

Milieustraat

De gemeente is al langere tijd op zoek naar een nieuwe locatie om de milieustraat, samen met de gemeentewerf, te gaan huisvesten. We vinden het belangrijk dat de tarieven voor de milieustraat be-

taalbaar blijven voor al onze inwoners, zodat we illegale afvaldumpingen kunnen beperken en het scheiden van afval blijven stimuleren. Het uitgangspunt blijft dat de bevuiler betaald. Bij de milieustraat moet de focus liggen op het inleveren van spullen en niet van troep. Als we op het gebied van bijvoorbeeld bouwafval en andere afvalstromen concurreren met commerciële partijen kunnen we beter stoppen met de milieustraat en het volledig uit handengeven.

Bij de (her)inrichting van de (nieuwe) milieustraat willen we als gemeente beter rekening gaan houden met de toegankelijkheid voor onze inwoners. Bij voorkeur richten we losperrons in zodat mensen de grote trappen niet meer op hoeven te klimmen met zware materialen. Zodoende blijft het scheiden van afval voor al onze inwoners goed mogelijk.

De plek waar 24/7 de gratis afvalstromen mogen worden gebracht gaan we herinrichten. Te vaak is het hier een puinhoop en is er te weinig plek.

Concrete ambities

- Doorgaand verkeer bij scholen beperken;
- Met de provincie in gesprek voor de aanpassing van de N612 en N266;
- Een nieuw autovrij centrum met daaromheen voldoende parkeergelegenheid en mogelijkheden voor bevoorrading van ondernemers;
- Een "ring" of rondweg van bestaande infrastructuur om Someren-Dorp versterken om doorgaand verkeer in de kom te beperken;
- Een algehele reconstructie van de Boerenkamplaan-Sluisstraat-Nieuwendijk en het toevoegen van extra groen;
- Het beperken van doorgaand verkeer door aanleg brede fietssuggestiestroken in de Van Dongenstraat en Somerenseweg;
- Aanpassen verkeersknelpunt Nederweertseweg-
- Booldersdijk en het bevorderen van de doorstroming op de hoofdontsluiting Hugterweg-Kerkendijk-Nieuwendijk;
- Ondersteunen van burgerinitiatieven ten behoeve van meer groen in de openbare ruimte;
- Opschalen van onkruidbestrijding op verharding;
- Voldoende parkeergelegenheid voor elektrische voertuigen realiseren;
- Verplaatsen van diverse bushaltes naar de "ring" rondom Someren-Dorp waar mogelijk, in stand houden van bushalte(s) in Lierop en onderzoeken van mogelijkheid nieuwe (buurt) buslijn in Someren-Eind, Someren-Heide en Heihorsten;
- Duidelijke communicatie grootschalig onderhoud in openbare ruimte;
- (Her)Inrichten (nieuwe) milieustraat.

ECONOMIE, TOERISME EN WERKGELEGENHEID

Someren heeft een economische visie. In de visie wordt gesproken over het (door)ontwikkelen van een eigen profiel binnen de kansen die Brainport biedt en dat we meer en meer moeten gaan aansluiten bij Brainport. Op zichzelf is dat prima, maar wij zien risico's in het zo nadrukkelijk benoemen van Brainport Eindhoven als gewenste stip aan de horizon.

Wij adviseren om te redeneren vanuit sterke punten, krachten, thema's of sectoren in relatie tot economische kansen die goed aansluiten bij het ook beschreven economische profiel van Someren en niet vanuit regio's. Wij vragen ons af of de consequenties uit de economische visie wel passen bij de ambitie die Someren lokaal heeft. Het risico ontstaat dat Brainport onze bedrijventerreinen gaat bevolken en het lokale MKB weggedrongen wordt door grote warehouses. Het is niet voor niets zo dat de maakindustrie steeds meer naar de rand of buiten de regio wordt gebracht. Dat zien we niet zitten. Wij zien meer in de kraamkamer die ons buitengebied is hiervoor, ons bedrijventerrein en toekomstige bedrijventerreinen laten we graag over aan onze eigen Somerense bedrijven.

Centrumontwikkeling

De afgelopen vier jaar is hard gewerkt aan onze eerste centrumvisie. De rode draad in deze visie: maak het centrum compacter en concentreer het rondom het Wilhelminaplein. De visie wordt inmiddels verder uitgewerkt maar het uitgangspunt moet in de uitvoering komende jaren duidelijk zijn: een aantrekkelijk, autovrij, groen Wilhelminaplein met

er omheen voldoende parkeergelegenheid en op het plein een goede mix van horeca en detailhandel. De gemeente moet ondernemers stimuleren om zich te verplaatsen richting het Wilhelminaplein om zodoende de economische activiteit in het centrum te concentreren.

Hierin kan een nieuwe BIZ of reclamebelasting een handig middel vormen. Daarnaast zal de gemeente

actief met vastgoedeigenaren in gesprek moeten over mogelijke (nieuw)bouw aan de noordzijde van het Wilhelminaplein. Dit kan een mooie nieuwe mix van wonen en ondernemen aan het plein toevoegen, wat een nog levendiger centrum kan creëren. Voor een mooie mix van wonen en ondernemen moeten we ook iets voorbij ons gemeentehuis kijken naar de locatie die het Varendonck College binnenkort af zal stoten. Door deze locatie bij een nieuw centrum te betrekken creëren we in de vorm van een cirkel een levendig en divers centrum en hét kloppende hart van Someren-Dorp.

Toerisme

Met de afronding van de Heihorsten heeft Someren een grote stap voorwaarts gezet in de ambities om meer toerisme aan te trekken. De gemeente moet komende jaren de plannen uit de Toeristische Beleidsnota 2030 verder gaan uitwerken en uitvoeren, met als belangrijk aandachtspunt het toevoegen van dagrecreatie aan het aanbod in Someren. Hiervoor liggen voldoende kansen in ons buitengebied en als gemeente moeten we initiatieven hiervoor dan ook ondersteunen waar mogelijk. Zoals in het hoofdstuk Natuur beschreven moeten we wel de balans tussen (recreatieve)bedrijvigheid en onze natuur blijven borgen, het kan niet zo zijn dat toename van gebruik lijdt tot schade of afbreuk.

We willen komende jaren gaan kijken naar de mogelijkheden voor het toevoegen van dagrecreatie met een focus op de natuur, bijvoorbeeld een klimbos of natuurspeelpark. Dit zou een mooi geheel kunnen vormen met de andere recreatieve ontwikkelingen en de Strabrechtse heide.

Toerisme en recreatie biedt extra mogelijkheden voor ondernemers in het buitengebied, die we ondersteunen met "ja, mits" en niet met "nee, tenzij". We willen echter niet dat onze gemeente overspoeld wordt met toeristen en dagrecreanten als dit gaat

betekenen dat onze inwoners hier blijvend hinder van ondervinden. Ook voorzieningen en infrastructuur zoals (camper)parkeerplaatsen, bankjes, vuilnisbakken en openbare toiletten moeten hiervoor toereikend zijn. We willen ons in de promotie van toerisme in Someren niet alleen profileren vanuit de Peel, maar juist ook met onze eigen Strabrechtse Heide. We willen daarnaast het liefste dat toeristen richting het Keelven gedirigeerd worden, daar deze ooit door de gemeente zelf ingericht is voor het toerisme en recreatie. Hiermee kunnen we ook de druk op het Witven en Beuven verlichten.

Heihorsten

Met de afronding van het bungalowpark Heihorsten hebben we een grote stap gezet in onze toeristische ambities. We kampen echter ook met een woningtekort, waardoor de kans bestaat dat (permanente) bewoning van de vakantiehuisjes voor onze inwoners een alternatief wordt wanneer zij geen woning kunnen vinden. We zien dit, ondanks de hoge nood, echter niet zitten. Hetzelfde geldt voor mogelijke bewoning van de huizen door arbeidsmigranten. Onze vakantieparken zijn hier immers niet op ingericht als ook de handhaving niet. De gemeente kan aan de andere kant niet volledig weggijken van de huisvestingsproblemen in onze gemeente. Ons vakantiepark is echter geen nieuwe woonwijk.

Bedrijventerreinen en werkgelegenheid

Er is in Someren op dit moment een groot tekort aan bedrijfskavels. Dit probleem moeten we de komende jaren aan gaan pakken. Enerzijds door leegstand in het centrum van Someren-Dorp hiervoor te bestemmen waar dat mogelijk is. Door het ondersteunen van creatief ondernemen en functievermenging kunnen we inspelen op de verandering die onze economie doormaakt. Anderzijds moeten we werk gaan maken van meer harde plancapaciteit om bedrijfskavels te gaan ontwikkelen. Zonder de uitgifte van nieuwe

bedrijfskavels heeft het midden- en kleinbedrijf in onze gemeente geen mogelijkheid om verder te groeien waardoor zij misschien elders moeten gaan kijken.

We streven daarom naar uitbreiding van onze bedrijventerreinen in Someren-Dorp en Someren-Eind door waar nodig extra capaciteit hiervoor beschikbaar te stellen en actief in gesprek te gaan met grondeigenaren en ontwikkelaars. Dat gaat enerzijds over uitbreidingsplannen, anderzijds over de bestaande parkeergelegenheden en infrastructuur. Deze zijn op een aantal plekken niet van voldoende kwaliteit. Daarnaast willen we bij het opnieuw inrichten van de infrastructuur kijken naar de richtingen waarnaar het verkeer gaat en waarvandaan het komt, om zodoende waar nodig hierin te sturen om overlast van (vracht)verkeer te verminderen.

Kantoorgebouwen

Someren heeft te weinig hoogwaardige kantoorgebouwen of kantoorruimtes. We moeten beleidsmatig ruimte maken om nieuwe kantoorlocaties mogelijk te maken. Bedrijfsverzamelgebouwen met facilitaire horecavoorzieningen met meerdere kleinere, lokale

huurders zorgt voor kruisbestuiving en co-creatie tussen huurders onderling.

Horeca

Ondanks dat de horeca wel degelijk raakvlakken heeft met de toeristisch-recreatieve sector, raden we aan om het horecabeleid in het buitengebied los te koppelen van het toeristisch-recreatieve beleid en te integreren in de nieuwe horecanota. Gezien de spanning tussen ondernemers en het raakvlak met de toeristisch-recreatieve sector/ondernemingen, geven we wel enkele uitgangspunten mee (voor horeca in het buitengebied). Zelfstandige horeca in het buitengebied moet kunnen, waarbij een onderscheidend concept een voorwaarde is. Hierin voorzien we een gezonde marktwerking inspelend op een verwachte groei van de behoefte aan horeca in de komende jaren als gevolg van de forse groei van het aantal bezoekers in zowel dag- als verblijfsrecreatie. Het concept wordt getoetst door gemeente. Gemeente stimuleert en stuurt initiatiefnemers om zich te vestigen in (of koppeling te maken met) recreatieve zone De Heihorsten of Someren-centrum (bij voorkeur Wilhelminaplein).

Concrete ambities

- Het realiseren van een compacter, groener en autovrij centrum geconcentreerd rondom het Wilhelminaplein volgens de plannen uit de centrumvisie;
- Een geschikt alternatief vinden voor de (voormalig) Varendonck locatie aan de Kanaalstraat met als uitgangspunt het betrekken van de locatie bij het Wilhelminaplein;
- Toevoegen van meer dagrecreatie aan het toeristische aanbod in Someren door het waar mogelijk ondersteunen van initiatieven;

- Kosten van het toerisme dekken uit de toeristenbelasting;
- Creëren van harde plancapaciteit voor de uitgifte van bedrijfskavels in Someren-Dorp en Someren-Eind;
- Waar nodig extra ambtelijke capaciteit vrijmaken voor ontwikkeling van bedrijventerreinen;
- Actief in gesprek gaan met grondeigenaren en ontwikkelaars voor samenwerking bij ontwikkeling van onze bedrijventerreinen;
- Beleidsmatig ruimte creëren voor (nieuwe) kantoorlocaties.

NATUUR, KLIMAAT EN ENERGIETRANSITIE

De samenleving staat voor een flinke uitdaging. Door klimaatverandering worden de zomers droger, winters korter, water schaarser en aarde warmer terwijl we door geopolitieke ontwikkelingen ook niet langer volledig kunnen vertrouwen op (betaalbare) fossiele brandstoffen. Ondertussen moet onze natuur zich nog maar op deze veranderingen aan zien te passen. Als gemeente hebben we lang niet overal invloed op, maar we kunnen op verschillende vlakken wel degelijk onze eigen Zummerse stempel drukken.

De komende jaren moeten er woningen van het gas af, moeten we grootschalig energie gaan opwekken, energie opslaan, energie besparen en ons gedrag ten aanzien van het gebruik van fossiele grondstoffen gaan veranderen. We hebben allemaal een verantwoordelijkheid hierin. Voor de komende vier jaar betekent dit dat er een start moet worden gemaakt met misschien wel de grootste verbouwing van Someren die we kennen.

Groene stroom

Het kabinet heeft in het klimaatakkoord duidelijke doelen staan. In 2030 moet 70% van onze stroom uit hernieuwbare bronnen komen. Ondertussen hebben

we echter ook met andere factoren te maken waar we rekening mee moeten houden. Zo zit het elektriciteitsnet vrijwel volledig vol en kan Enexis geen nieuwe bronnen aansluiten. Windmolens en zonneparken hebben daarnaast een sterke invloed op de omgeving die we op een goede manier mee moeten wegen bij het realiseren van een mix van duurzame energie. Met alleen wind en zon redden we het niet. De zon schijnt niet 24/7 en al helemaal niet op de momenten dat we veel energie verbruiken, terwijl voor de wind hetzelfde geldt.

De gemeente Someren heeft tot op heden twee keer 50 Ha zonneparken onder voorwaarden vergund. Dat is wat ons betreft voor nu voldoende. Meer grootschalige zonneparken in ons buitengebied komen er voorlopig niet en we zijn ook tegen het grootschalige windmolenpark zoals dat momenteel wordt ontwikkeld. Omwonenden van gebieden waar energie grootschalig opgewekt wordt/gaat worden met windmolens of zonneparken moeten door middel van een sociaal verdienmodel mee kunnen profiteren van de opwek in hun eigen leefomgeving. Dat is voor het verlenen van een vergunning een harde eis. Problemen zoals in de Diepenhoek moeten we als gemeente voorkomen door ontwikkelaars van groene energie in de toekomst strengere regels op te leggen waardoor goede participatie van de omgeving een vereiste is om een project doorgang te laten vinden. Alleen gesubsidieerd energie opwekken en dat terug het net opgooien is te weinig. Energie moet worden opgeslagen.

Huishoudens

Als gemeente moeten we zonnepanelen op gebouwen zo goed als mogelijk blijven stimuleren. Zeker voor de lagere inkomens moeten we hier als gemeente (financiële) participatiemogelijkheden in bieden zodat ook zij mee kunnen profiteren van nieuwe ontwikkelingen. De gemeente heeft inmiddels ook meerdere energiecoaches. We moeten hier op onze website of op sociale media meer ruchtbaarheid aan gaan geven zodat onze inwoners met vragen bij hen terecht gaan komen.

Someren aardgasvrij

Afgelopen jaar is andermaal gebleken waarom we zo snel mogelijk van het aardgas af moeten. We zijn als samenleving te afhankelijk van (Russisch) aardgas. Gas dat door schommelingen op de markten en geopolitieke ontwikkelingen plotseling veel duurder kan worden en miljoenen huishoudens in de problemen kan brengen. Hiertegen kunnen we als gemeente een aantal dingen doen,

Om te beginnen met het isoleren, ventileren en het kierdicht maken van gebouwen en woningen. Daar valt op korte termijn, ook als de gasprijs over een tijd weer zou gaan dalen, de meeste winst te behalen. Dit moeten we stimuleren door bijvoorbeeld het aanbieden van subsidies en leningen voor isolatie aan huishoudens (met een kleinere beurs) en bedrijven. Ook moeten mensen zich bewuster worden wat een verandering van hun eigen gedrag kan betekenen in het besparen van gas en stroom.

Daarnaast hebben we in onze gemeente een groot potentieel voor biogas. Biogas wordt opgewekt door het vergisten van bijvoorbeeld mest, GFT-afval of rioolslib. We moeten de komende jaren duidelijk in kaart gaan brengen welke stappen er nodig zijn om van dit potentieel gebruik te kunnen gaan maken.

Dankzij een florerende agrarische sector in onze gemeente lijkt ons het opwekken van Biogas uit mestvergisting een realistisch plan voor de toekomst. Vergisten is geen mest verwerken, het is mest verduurzamen/benutten en daardoor gebruik maken van de natuurlijke mogelijkheden. Drie koeien kunnen een gezin van vijf personen een jaar lang van voldoende gas voorzien. Komende jaren zal duidelijk moeten worden of dit ook daadwerkelijk een haalbare kaart is. Maar zoals in het hoofdstuk Buitengebied beschreven is de regionale energiestrategie voor de agrarische sector ook een kans.

Waterbeheer en -overlast

Door de opwarming van de aarde worden onze zomers droger, maar krijgen we tegelijkertijd ook te maken met hevige regenbuien van tijd tot tijd. Onze infrastructuur is hierop nog lang niet volledig ingericht. In Lierop krijgt men door het hoogteverschil in onze Gemeente natte voeten terwijl Someren-Heide juist sneller water nodig heeft om verdroging tegen te gaan. Verbetering hiervan gaan we de komende jaren samen met Onweerstaanbaar Someren verder voortzetten. Ondertussen kunnen mensen zelf ook genoeg doen om het water beter op te vangen en

vast te houden. Als gemeente stimuleren we dat mensen hun regenwater afkoppelen van de riolering. Hiervoor zijn al subsidies beschikbaar en daarmee moeten we door blijven gaan. Met een regenton, grindkoffer of het beplanten in plaats van verhardingen van onze tuin kunnen we regenwater beter opvangen, vasthouden en vervolgens afvoeren. Dit verlaagt de druk op onze riolering en helpt tegen wateroverlast.

Natuur

Onze natuur is een lust voor het oog. We hebben in Someren ook prachtige natuurgebieden met onder andere de Strabrechtse Heide waar we in alle rust kunnen vertoeven. Dit moet ook in de toekomst zo blijven. We streven naar een juiste balans tussen rust en bedrijvigheid om onze natuur niet te overspoelen en juichen vergroening en initiatieven daarvoor in het buitengebied vanuit inwoners dan ook toe. Daarnaast gebeurt er veel op en rond de boerenerven met nestkastjes, bijenhoeven, weidevogelbeheer en de aanleg en onderhoud van houtsingels en hagen.

Wolven

Naast langere periodes van droogte die de kans op bosbranden vergroten, worden we de laatste jaren ook met andere gevaren geconfronteerd in onze natuur. De wolf heeft zijn rentree gemaakt in ons land en in een relatief korte periode al voor veel opschudding gezorgd. Burgers voelen zich in sommige gevallen onveilig, veehouders zien hun dieren geslacht worden door de prooi zoekende wolf. Omdat we de wolf door Europese regelgeving niet kunnen vangen of afschieten, zullen we andere manieren moeten vinden om onszelf daartegen te beschermen. Goede voorlichting is daarin een goed begin. Daarnaast moeten we agrariërs helpen met het beschermen van hun vee, bijvoorbeeld door het omheinen van de wei en het tijdig communiceren wanneer een wolf in de regio is gesignaleerd.

De provincie is bevoegd gezag ten aanzien van overlast door wolven en via Bij12 kan iedereen zijn of haar melding of aanvraag kwijt voor preventieve maatregelen. De Gemeente heeft hiervoor een informatiepagina. Het probleem zit hem hierin echter dat niet

iedereen dit doet en dat preventieve maatregelen alleen effect sorteren als iedereen dit doet en niet alleen de hobbymatige houder van dieren.

Er dient daarnaast structureel overleg te komen met de Peelgemeentes en onze bureaus uit Limburg over het hele gebied waar momenteel overlast bestaat van het wilde zwijn en dus vooral de wolf.

Concrete ambities

- Voorlopig geen nieuwe hectares aan zonnepark vergunnen, we hebben er capaciteit noch draagvlak voor;
- Grootschalige opwek van energie in de vorm van windmolens of zonneparken kan in de toekomst alleen plaatsvinden als omwonenden er met een sociaal model aan mee verdienen;
- Realiseren van een mix van duurzame energie in combinatie met opslag en energiemangement. Met alleen wind en zon redden we het niet;
- We promoten onze energie- en afkoppelcoaches en stimuleren dat inwoners met ze in contact treden voor duurzame oplossingen;
- We bieden (financiële) participatiemogelijkheden in duurzame projecten als de aanleg van zonnepanelen op dak voor inwoners en bedrijven;
- We gaan zo snel en duidelijk mogelijk in beeld brengen hoe groot de potentie van biogas in onze gemeente is en op welke termijn we hier concreet iets mee kunnen gaan doen;
- Isolatie van gebouwen worden gestimuleerd door middel van subsidies en leningen om het gasgebruik terug te dringen;
- We koppelen wijken alleen van het gas af als gebleken is dat het ten alle tijden haalbaar is qua warmtebehoefte en zij er financieel op termijn op vooruit gaan, maar nu in ieder geval minder extra gaan betalen;
- Vergroening in het buitengebied stimuleren en de juiste balans bewaren tussen rust en recreatie in onze natuur;
- Actief optreden tegen gevaren die de wolf met zich meebrengt door snelle communicatie en hulp bij bescherming van vee.

SPORT EN CULTUUR

Someren kent een bloeiend verenigingsleven. De gemeente kent een breed scala aan verschillende verenigingen, van voetbal tot slagwerk, van dansen tot onze gildes. Iedere kern heeft een eigen aanbod en dat wordt door de vele vrijwilligers al jaren in stand gehouden. Het kenmerkt onze gemeente, onze kernen en onze inwoners en we willen dan ook maximale ondersteuning bieden om het verenigingsleven in stand te houden. Het is een belangrijke pijler van de leefbaarheid van een kern en maakt mede waarom het zo aantrekkelijk leven is in onze gemeente.

In beweging blijven

Sporten is gezond en moet voor iedereen toegankelijk zijn in eigen dorp. Hoewel we tevreden over het niveau van de sportvoorzieningen in onze gemeente, zien we tegelijkertijd wat veranderingen optreden die we een kans willen geven.

We streven ernaar dat sportverenigingen residerend op twee locaties op beide locaties gelijkwaardige

voorzieningen tot hun beschikking hebben. Daarnaast willen we samenwerkingen tussen verenigingen op een en hetzelfde sportcomplex/sportpark als omnisportvereniging stimuleren. Dit maakt onderhoud eenvoudiger en kan verenigingen financiële voordelen bieden. Datzelfde geldt voor betere samenwerking tussen sportverenigingen binnen dezelfde tak van sport. Van een succesvolle samenwerking en uiteindelijke fusie is DAKOS Someren een mooi voorbeeld.

Ook zullen grotere verenigingen hun verantwoordelijkheid moeten gaan pakken richting de kleinere. Zij hebben elkaar hard nodig en hierin moeten we als gemeentesamenwerking en gesprekken faciliteren.

Bewegen

Dat sporten gezond is, hoeven we veel inwoners gelukkig niet meer te vertellen. Toch haalt nog lang niet iedere inwoners voldoende dagelijkse beweging. Door te sporten verbeteren we onze conditie en weerstand en dus onze gezondheid. Het zou daarom voor iedereen mogelijk moeten zijn om in onze ge-

meente aan een sport te doen. Ook lagere inkomens moeten de kans krijgen en worden ondersteund. Zeker voor kinderen zijn daar gelukkig voldoende initiatieven voor, waar we onze inwoners nog vaker attent op moeten maken. Ook sporten onder volwassenen moet meer gestimuleerd worden, of dat nou het werpen, trappen of slaan van een bal is of een half uurtje hardlopen door onze prachtige natuur. We gaan voor een nog gezonder Someren! Daarbij is sporten niet alleen gezond, maar ook nog eens hartstikke gezellig in onze gemeente.

Sportactivering

In het kader van activering neemt Someren deel aan het programma Brede impuls combinatiefunctionarissen. Onder de naam LEEF Someren zijn tal van activiteiten opgezet voor diverse doelgroepen. Wij willen ernaartoe dat LEEF Someren een structurele plek krijgt in de begroting.

Cultuur

Op het gebied van cultuur valt er in Someren ook genoeg te beleven. Of het nu voorstellingen van de toneelverenigingen of dansverenigingen of concer-

ten van onze fanfares, harmonieën of koren zijn. Zij dragen bij aan een bruisend dorpsleven en bieden inwoners kansen voor persoonlijke ontwikkeling en zelfontplooiing. Het meedenken en faciliteren van activiteiten en evenementen van verenigingen zien we als een belangrijke taak voor ons als gemeente, maar ook voor de rest van de samenleving. Door elkaar een handje te helpen kunnen we onze cultuur in stand houden.

In gevallen van nood moeten verenigingen aan kunnen kloppen bij de gemeente voor (financiële) steun. Hier moeten we als gemeente in mee kunnen en willen denken.

Evenementen, Kermissen en Dorpsfeesten

Someren heeft een aantal grote evenementen binnen haar gemeentegrenzen waar we ontzettend trots op mogen zijn. De Kennedymars, de Agrarische Dagen, het Nirwana Tuinfeest, Zum Schluss, Peteyfest en Die Heise Bierfesten zijn voorbeelden van grote evenementen in iedere kern. Evenementen die goed lopen en die we ook in de toekomst moeten blijven faciliteren in regelgeving en door goede handhaving.

Van kermis naar dorpsfeest

Ondertussen hebben onze traditionele kermissen het zwaar. De jaarlijkse kermis is in iedere kern een groot dorpsfeest. Helaas moeten we constateren dat de kermissen qua attracties in onze kleine kernen Someren-Eind, Lierop en Someren-Heide in de huidige vorm geen lang leven meer beschoren zijn. Doordat de verplichting om op alle kermissen in onze gemeente te staan er niet meer is blijven attracties massaal weg uit de kleine kernen om vervolgens wel op de kermis van Someren-Dorp te verschijnen. Voor deze ondernemers is een kleine kermis simpelweg niet rendabel genoeg. We hebben als gemeente drie opties: doorgaan op de huidige weg en onze kermissen uit laten sterven, strengere contracten afsluiten

die kermisondernemers verplichten om ook naar de kleine kernen te komen als ze in Someren-Dorp willen staan, of we gaan kijken naar een nieuwe vorm. Het tweede moeten we per direct doen maar het laatste heeft onze voorkeur, mede ook vanwege de hogere prijzen die een dagje kermis steeds duurder maken voor onze inwoners.

We willen komende jaren in de kleine kernen met de werkgroepen en dorpsraden in gesprek gaan over hun visie hierop. Samen met hen zullen we moeten komen tot een mooi, gezellig en leuk alternatief voor

jong en oud als vervanger van de traditionele kermisen in Someren-Eind, Lierop en Someren-Heide. We willen samen met onze inwoners op zoek naar een alternatief wat door de gemeente gefaciliteerd wordt, bijvoorbeeld door een vaste financiële bijdrage waarmee plannen gemaakt kunnen worden.

Duidelijk is dat verdergaan op dezelfde voet in onze kleine kernen geen optie is. Someren-Dorp heeft nog altijd een drukbezochte kermis, zowel door kermisondernemers als door inwoners. We zien daarom geen reden om hier iets aan te veranderen op dit moment.

Concrete ambities

- Stimuleren van het concentreren van (sport)verenigingen op bestaande buitensportlocaties als sportparken de Potacker/'t Jasper Sport, de Heikampen, de Renkant en de Plagge;
- Gelijkaardige sportvoorzieningen voor verenigingen residerend op 2 locaties;
- Stimuleren van verdere samenwerking tussen sport- en cultuurverenigingen in onze gemeente om verenigingen overeind houden en zodat ze financiële voordelen kunnen behalen;
- De komende jaren verder gaan met de uitrol van kunstgrasvelden op de wijze waarop we het al jaren doen;
- Lichamelijke beweging van inwoners, jong en oud, stimuleren door meer informatie over mogelijkheden te verschaffen en inwoners beter te informeren over een gezonde en betaalbare leefstijl;
- De cultuursector financieel ondersteunen in gevallen van nood;
- Samen met dorpsraden en werkgroepen in Someren-Eind, Lierop en Someren-Heide zoeken naar een nieuwe vorm voor onze traditionele kermissen, zodat de dorpsfeesten in een andere vorm blijven bestaan.

VOLKSGEZONDHEID EN ZORG IN EN VOOR ONZE KERNEN

We zien dat de WMO kosten steeds verder stijgen. Logisch, want we worden met zijn allen steeds ouder, blijven langer op onszelf wonen en willen dat iedereen zo goed mogelijk mee kan doen in onze samenleving. We willen als gemeente aan de ene kant de kwaliteit van onze zorg hoog blijven houden, maar moeten ook op blijven letten dat de kosten niet de pan uit rijzen.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugdzorg Door als gemeente en samenleving aan de voorkant meer rekening te houden met inclusiviteit en innovatie, kunnen we achteraf kosten besparen. Hierbij moet goed geluisterd worden naar signalen van professionals uit de sector zelf. Zij weten vaak het beste wat er nodig is om de kwaliteit te verbeteren of efficiënter te werk te gaan. Minder kijken naar een papieren werkelijkheid, meer naar de praktijk. De manier waarop we de WMO en jeugdzorg in Someren geregeld hebben is gericht op onze inwoners en biedt een snelle en goede ondersteuning. Ook de inzet op preventief vlak blijven we de komende jaren continueren.

Senioren en Minder Validen

Omdat we steeds gezonder ouder worden, blijft het

langer mogelijk om op onszelf te blijven wonen. Soms vergt dat een beetje hulp, af en toe ook een aanpassing in onze woning. Het meest ideale scenario zou echter zijn dat ouderen de keuze kunnen maken om, bij voorkeur in het dorp waarin ze willen blijven leven, kleiner en gelijkvloers te gaan wonen. Dit is door een tekort aan levensloopbestendige woningen echter niet altijd mogelijk. Hier zullen we als gemeente, samen met woningbouwcoöperaties en dorpscoöperaties snel iets aan moeten gaan doen. Ook voor mensen met een beperking, lichamelijk of geestelijk, moet het mogelijk zijn om in een veilige omgeving in onze gemeente te blijven wonen. We juichen (burger) initiatieven zoals bijvoorbeeld de stichting Liever in Lierop dan ook toe.

Ook de mobiliteit voor deze groepen moet kritisch bekeken worden. Zijn onze voetpaden, fietspaden en gebouwen wel goed bereikbaar en wat kunnen we daarin verbeteren. Hiermee zijn we met de Lokale Inclusie Agenda 2023-2026 al heel hard bezig. Dat moet de komende jaren worden voortgezet. Daarnaast moeten inwoners een meldpunt voor problemen met ruimtelijke ordening of toegankelijkheid hebben als zij tegen dingen aanlopen die het hen verhinderen volledig mee te kunnen doen in de samenleving. Door dit bij de gemeente aan te geven kunnen wij er iets

mee doen, waardoor we nog sneller een echte alle-mans gemeente worden. Een toevoeging aan de Bui-tenBeter App zou hiervoor geschikt kunnen zijn.

Preventie en Interventie

Afgelopen jaar is in beeld gebracht of de investerin- gen in vernieuwende werkprocessen en interventies de gewenste effecten opleverden. De resultaten zijn positief, aangezien onze inwoners erg tevreden zijn met de hulp die lokaal is geboden terwijl ook de zorg- kosten voor maatwerkvoorzieningen voor Someren de laatste 5 jaar afgenomen zijn terwijl landelijk sprake is van een toename. Elk project bespaart kosten zonder dat de kwaliteit van ondersteuning inboet. Om voldoende kwaliteit te blijven waarborgen zullen we de komende jaren echter wel structureel moeten blij- ven investeren in preventie.

Samenwerking met Dorpsondersteuners

Eenzaamheid is nog altijd een groot probleem, maar ook een probleem dat we samen aan kunnen pakken. Bijvoorbeeld met projecten om jeugd en ouderen sa- men te brengen. We blijven doorgaan met initiatieven die hiervoor zijn opgezet en moeten de samenwerking met dorpscoöperaties nog nadrukkelijker opzoeken. De coöperaties vervullen samen met de dorpsonder- steuners een onmisbare rol in onze dorpskernen. Zij vangen signalen al in een vroeg stadium op en helpen vele inwoners met de hulp die ze nodig hebben. De gemeente moet er dan ook voor zorgen dat zij hun werk succesvol voort kunnen blijven zetten, in iedere kern.

Verder willen we de komende jaren beter in beeld gaan krijgen hoe we mantelzorgers in Someren beter kunnen ondersteunen. Het verlenen van mantelzorg is een zware taak die van de mantelzorger veel tijd en energie vergt. Die inzet zorgt er echter wel voor dat inwoners vaak langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Als we dit als gemeente willen blijven stimu- leren, zullen we ook moeten kijken hoe we mantel- zorgers (als samenleving) zo goed mogelijk kunnen ondersteunen.

Project voor de toekomst

Er liggen in onze gemeente ook een aantal kansen voor realisatie van grootschalige zorginitiatieven. De meest prominente daarin zullen de komende jaren Huize Witven, de Kerk in Someren-Heide en de loca- tie Van Oosterhout in Lierop zijn. Witven is recentelijk verkocht en de nieuwe eigenaar zal op zoek (moeten) gaan naar een invulling voor het pand. Vanwege de slechte staat is een grootschalige verbouwing nodig, maar voor verdere invulling zullen we als gemeente samen met de eigenaar tot een overeenstemming moeten gaan komen. Wij zien op de locatie, prach- tig gelegen tussen natuur, het liefst een grootscha- lig zorginitiatief terugkomen. Zorgappartementen of een zorghotel kunnen op die locatie een meerwaarde bieden voor onze gemeente en inwoners en zorgen er tegelijkertijd niet voor dat de omliggende natuur overspoeld wordt. Dit zal echter wel allemaal in goed overleg van de gemeente met de eigenaar moeten gebeuren.

Voor de Kerk in Someren-Heide geldt op hoofdlijnen hetzelfde. Er is een nieuwe eigenaar die in zijn plan- vorming het gebouw wil laten staan en transforme- ren naar zorgappartementen. Uitvoering zal in over- leg met de gemeente en in overeenstemming met de vooraf afgesproken spelregels moeten plaatsvinden zoals behoudt van de parkeerplaats en het glas-in- lood raam. Ook de locatie Van Oosterhout biedt mo- gelijkheden voor (zorg)appartementen of andere der- gelijke initiatieven. Hiervoor moeten koper(s) en de gemeente met de dorpscoöperatie in gesprek gaan om de wensen en bedenkingen in kaart te brengen.

Volksgezondheid

We willen als gemeente de komende jaren een be- wustere en gezondere levensstijl gaan stimuleren. Dit op verschillende vlakken. Zoals eerder aangestipt door sporten nog verder te stimuleren, voor jong en oud en het ook voor iedereen (financieel) mogelijk te maken. Door in beweging te blijven, blijven we met zijn allen gezond. Dit moeten we al op basisscholen gaan stimuleren door leuke initiatieven waarmee ie- der kind de sport kan vinden die bij hem/haar past.

Maar ook gezonder gaan eten is hierin een belang- rijk facet. Daarbij is het enerzijds van belang dat we mensen bewuster maken op gezond eten en koken. Bijvoorbeeld door het gebruiken van seizoens- of lo- kale producten. Deze zijn lekker en vaak goedkoper. We zullen echter ook in de gaten moeten houden of gezonde producten voor lagere inkomens betaalbaar zijn. Wanneer dat niet het geval is zullen we met be- langhebbenden in gesprek moeten om te kijken wat we hierin kunnen betekenen.

Zorg dicht bij huis

We vinden het ook belangrijk dat onze inwoners snel en makkelijk terecht kunnen bij huisartsen, praktijk- ondersteuners en dorpsondersteuners. Deze moeten voor iedereen bereikbaar zijn in iedere kern. We blij- ven voorstander van de dorpsondersteuners vanuit

Onis in de kernen. Het is een belangrijk aspect van het leefbaar houden van onze kernen. Concreet be- tekent dit dat we samen met de Huisartsenpraktijk Lierop willen gaan kijken hoe zij terug kunnen keren in de kern Lierop. Het is vanuit beide partijen daarin zoeken naar de juiste voorwaarden zoals locatie(s). We willen er samen met de betrokken organisaties echter wel voor zorgen dat de praktijk de komende jaren terug kan keren of daar in ieder geval concrete vooruitzichten voor heeft.

In Someren-Eind en Someren-Heide dienen de Einder en de Bunt hierin een bijdrage gaan en blijven vervul- len. Voorzieningen zoals bloedprikken, fysiotherapie, logopedie etc. dienen op deze manier beschikbaar te zijn dicht bij de burgers.

Concrete ambities

- Meer oog voor inclusiviteit en innovatie bij aanvang van projecten;
- Kosten remmen waar mogelijk door beter te luisteren naar professionals uit de zorg sector;
- Inhaalslag maken met de bouw van levensloop- bestendige woningen dicht bij de dorpskernen zodat voorzieningen binnen korte (loop)afstand liggen;
- Ondersteunen van (burger)initiatieven zodat mensen met een lichamelijk of geestelijke beperking veilig en in alle rust in onze gemeente kunnen leven;
- Een contactpunt vanuit de gemeente opzetten waar mensen melding kunnen maken van fysieke hindernissen voor inclusiviteit in het openbaar domein;
- Investeren in preventie van structurele aard maken;
- Samen met dorpscoöperaties en dorpsonder- steuners:
- Meer projecten opzetten tegen eenzaamheid met jong en oud;
- In beeld krijgen waar we mantelzorgers in onze gemeente in bij kunnen staan;
- Ondersteunen van ontwikkeling van mogelijke zorginitiatieven in Huize Witven, de kerk in Someren-Heide en locatie Van Oosterhout in Lierop;
- Een bewuste, gezonde levensstijl voor alle inkomens mogelijk maken;
- Sporten ten behoeve van onze gezondheid nog meer stimuleren van jongs af aan;
- Bereikbaar houden van zorg in onze directe omgeving;
- Mogelijkheden voor terugkeer huisarts in Lierop in kaart brengen.

ONDERWIJS

Voor de leefbaarheid van onze kleine kernen is het belangrijk dat iedere kern een basisschool behoudt. We willen daarom naast het Rendal ook basisscholen St Jozef en de Vonder ten alle tijden behouden. Het gebouw van Basisschool St Jozef is dermate bijzonder dat nieuwbouw van deze locatie voor ons geen optie is. Door renovaties en kleine aanpassingen moet deze school kunnen blijven voldoen aan de vraag van het unit- en groep overstijgend onderwijs.

Onderwijshuisvesting

Door onze plannen rondom bouwen en wonen zal er ook komende jaren voldoende aanwas op onze basisscholen blijven komen. Belangrijk hierin is dan wel dat onze onderwijsgebouwen kwalitatief en kwantitatief goede huisvesting aanbieden. We zijn dan ook blij dat er bijna gestart kan worden aan de nieuwbouw van BS het Rendal in Lierop. We willen de optie onderzoeken om naast een nieuwbouw van de

basisschool en kinderopvang ook de sporthal in de nieuwbouw te betrekken.

In Someren-Dorp barsten de basisscholen ondertussen op sommige locaties uit hun voegen. Komende jaren willen we daarom in lijn met het IHP vervangende nieuwbouw voor de Mariaschool en Leerrijk realiseren. Een leerlingenstop voor deze scholen is niet wenselijk en leerlingen verdelen over meerdere schoollocaties ook niet. Tot die tijd zullen we nauw toezien op de wijze waarop de huisvestingsbehoefte van deze scholen door de gemeente samen met Prodas wordt opgepakt.

We zien ook graag dat basisschool de Diamant samen met Leerrijk in een gebouw plaats gaat nemen, zodat de huidige locatie van de Diamant door SBO De Brigantijn in gebruik kan worden genomen. Hiermee komt de huidige locatie van SBO De Brigantijn vrij voor nieuwe ontwikkelingen. Bij de verbouwing van het Varendonck College komt er ook een locatie vrij. De LTS-locatie biedt verschillende mogelijkheden. Wij zien deze locatie het liefst bij het nieuwe

centrum betrokken worden, maar sluiten onze ogen niet voor andere mogelijkheden. Behoud van het Varendonck College voor voortgezet onderwijs voor Someren is zeer belangrijk en moet ook komende jaren een uitgangspunt blijven. Vandaar ook dat we als gemeente hier extra in investeren.

Onderwijs gericht op de toekomst

Zoals al vaker aangestipt leven we in een tijd die snel verandert. Hier moeten we ook in het onderwijs op in blijven spelen. Brandveiligheid, EHBO en digitalisering zijn drie belangrijke thema's die in onze ogen nog niet voldoende aandacht krijgen voor het belang dat ze hebben. Kinderen moeten al op de basisschool essentiële kennis bijgebracht worden over brandveiligheid en EHBO. Het kan niet alleen hun eigen leven redden, maar ook dat van anderen. We willen komende jaren met Prodas, Plato en de basisscholen in gesprek over passend onderwijs over deze onderwerpen zodat kinderen zich al op jonge leeftijd bewust kunnen worden van deze belangrijke zaken. Ook digitalisering is een onderwerp dat niet stil staat maar ondertussen wel bijna vanzelfsprekend lijkt. Toch kent het internet vele gevaren, criminelen en fraudeurs die geen onderscheid maken tussen jong en oud. Voorlichting hierover zou daarom ook al in hogere klassen van de basisschool gegeven moeten worden.

Ook op het voortgezet onderwijs willen we komende jaren stappen gaan zetten in voorlichting, preventie en bewustwording. Alcohol, tabak en drugs zijn allen zeer schadelijk voor kinderen en (jong) volwassenen, zeker wanneer ze niet met mate gebruikt worden. Toch moeten we hier niet naïef in zijn. Het gebruik begint nog altijd vroeg in sommige gevallen, of we dit nu willen of niet. Door goede voorlichting op het voortgezet onderwijs, over het gebruik zelf en de gevolgen ervan, hopen we meer bewustwording te creëren bij onze jeugd. Het is belangrijk dat dit gesprek open gevoerd wordt zonder van alcohol, tabak en drugs een taboe te maken. Zo verliezen we het gebruik niet uit het zicht en kunnen we als samenleving op tijd ingrijpen en helpen als dat nodig is.

Tegenwoordig kampen jongeren ook steeds vaker met mentale klachten, zoals depressieve stoornissen. Het is belangrijk dat hierover, ook op scholen, gepraat wordt met kinderen. Het is vaak geen onderwerp waar makkelijk over gesproken wordt, maar door mentale problemen zo vroeg mogelijk te signaleren kan er op tijd aan gewerkt worden. Hierin hebben niet alleen docenten een rol. Ook de rest van de omgeving, zoals klasgenoten, ouders of verenigingen kunnen hierin een belangrijke taak hebben. Door uit te kijken naar elkaar kunnen we problemen tijdig oplossen.

Concrete ambities

- Starten met bouw BS het Rendal in nieuw complex waar ook kinderopvang en een nieuwe sporthal in onder worden gebracht;
- Behoud van ten minste één basisschool in al onze kernen;
- Nieuwe schoolgebouwen inrichten voor gebruik door school, verenigingen of andere geïnteresseerde maatschappelijke partijen;
- Uitwerken plannen nieuwbouw BS Leerrijk en BS De Diamant, BS de Mariaschool en aanbouw BS de Ranonkel in lijn met IHP;
- Onderbrengen van SBO De Brigantijn in gebouw BS De Diamant;
- In kaart brengen mogelijkheden herontwikkeling LTS-locatie;
- Versterken voorlichtingsonderwijs op de basisschool op het gebied van brandveiligheid, EHBO en digitalisering;
- Meer preventieve bewustwording stimuleren op voortgezet onderwijs over alcohol-, tabak- en drugsgebruik;
- Meer aandacht voor mentale klachten onder kinderen en jongvolwassenen op scholen.

GEMEENTELIJKE FINANCIËN

We hebben er een aantal bijzondere financiële jaren opzitten. Door een herijking van het gemeentefonds krijgt de gemeente Someren tot en met 2025 fors meer financiële middelen van de landelijke overheid. Daarnaast hebben we de afgelopen jaren een aantal grote incidentele meevallers gehad die het eigen vermogen van onze gemeente flink hebben versterkt. Ondertussen ligt er echter veel onzekerheid op de loer na 2025. Op dit moment zien de uitkeringen uit Den Haag er in 2026 een stuk lager uit voor de gemeenten. Het betekent voor de komende jaren kansen, maar ook opgaven om ons huishoudboekje op orde te houden.

Investeren en Aanpakken

Er liggen in onze gemeente een aantal belangrijke opgaven voor de komende jaren, zoals de omgevingswet en woningbouw. Investeren, in bijvoorbeeld de organisatie, zijn onontkoombaar en van groot belang. Hiervoor kunnen we echter niet eindeloos structurele middelen in gaan zetten. Het belangrijke verschil tussen structurele en incidentele middelen: structurele gelden drukken op de gemeentebegroting, terwijl incidentele gelden betaald worden uit reserves en dus het eigen vermogen.

Niet alle investeringen hoeven echter van structurele aard te zijn. Afgelopen jaar hebben we om de woningbouw te versnellen extra (incidenteel) geld beschikbaar gesteld voor dit jaar. Dit willen we de komende jaren vaker gaan doen. De woningbouwopgave leent zich hier uitstekend voor. De verschillende plannen

vergen immers niet strikt noodzakelijk structurele inzet. Door ieder jaar, als het ware op projectbasis, incidenteel geld beschikbaar te stellen voor extra handjes in onze organisatie hopen we de woningcrisis in onze gemeente succesvol te kunnen bestrijden.

We zullen echter op een aantal plaatsen in onze ambtelijke organisatie ook structureel mensen erbij moeten hebben om in onze dienstverlening en uitvoering van beleid van voldoende hoog niveau te blijven. De werkdruk is simpelweg te hoog en wordt met alle taken die de landelijke overheden overhevelen alleen maar groter. We zullen daarom ook structureel moeten investeren in onze organisatie en onze oren open moeten houden voor signalen.

Koopkracht en Gemeentelijke Lasten

De inflatie stijgt, de energieprijzen stijgen, boodschappen worden alsmäär duurder. De koopkracht staat flink onder druk. In eerste plaats is het de taak van de landelijke overheid om hier iets aan te gaan doen en zoals het er nu naar uit ziet zal dat ook gaan gebeuren. We moeten als gemeente echter ook onze ogen openhouden en in deze ongekende tijden de laagste inkomens redden op het moment dat het water ze aan de lippen staat.

Dit doen we onder andere door de gemeentelijke lasten zo laag mogelijk te houden. Met de huidige vooruitzichten zal de OZB de komende jaren niet omhoog hoeven. Afhankelijk van de kosten van noodzakelijke investeringen en uitgaven zal de raad iedere

Concrete ambities

- Meer investeren in projecten met incidentele gelden om problemen op woningmarkt op te lossen;
- Investeren, incidenteel en waar nodig structureel, in de ambtelijke organisatie om deze toekomstbestendig te maken;
- Onroerende Zaak Belasting (OZB): zo laag mogelijk houden maar wel op voldoende niveau om voorzieningen volledig in stand te houden;
- Bedrijven Investeringszone (BIZ): invoering hiervan bevorderen door stimuleren positieve draagvlakmeting onder ondernemers, indien volgende afwijzing van BIZ door ondernemers verder kijken naar mogelijkheid voor reclamebelasting;

- Toeristenbelasting: kostendekkend maken voor investeringen in toeristische sector en onderhoud (toeristische) voorzieningen;
- Leges dienen een fatsoenlijke afspiegeling te zijn van de door de gemeente gemaakte kosten, niet te hoog maar ook zeker niet te laag;
- Vrijstelling verlenen aan agrarisch ondernemers voor leges milieuactiviteiten tot 1 januari 2024;
- Uitbreiding subsidieregelingen en leningen zodat alle inwoners mee kunnen in landelijke wet- en regelgeving;
- Handhaven van Bijstand Minima Schulddienstverlening (BMS) op 120%;
- Waar mogelijk financiële tegemoetkoming voor de zakkende koopkracht, bijvoorbeeld door middel van een gullere energietoeslag.

jaar moeten kijken of een mogelijke (eenmalige) verlaging van de OZB mogelijk is. Voor ondernemers en vastgoedeigenaren in het centrum zal er daarnaast, indien de raad en ondernemers zelf instemmen, een BIZ worden ingesteld. Met de gelden die hiermee worden opgehaald kan het centrum aantrekkelijker en gezelliger worden gemaakt.

Mocht ook deze poging voor een Bedrijven Investeringszone het niet halen, zijn we voornemens de mogelijkheden voor een reclamebelasting te gaan onderzoeken. Dit betreft een andere vorm, maar zou qua hoogte van de lasten niet direct grote verschillen met de BIZ moeten vertonen. Het is echter wel van belang voor het opknappen van het centrum in Someren-Dorp.

Leges

De hoogte van de legeskosten mogen niet de rem worden op toekomstige, economische en ruimtelijke ontwikkelingen. Desondanks pleiten we wel voor eerlijke kosten, dat wil zeggen ook niet te lage bedragen. De leges moeten een fatsoenlijke afspiegeling zijn van het werk of gebruik dat ze kosten, met ten alle tijden oog voor de menselijke maat.

We pleiten er daarom ook voor tot 1 januari 2024 vrijstelling te geven voor de legeskosten aan de agrarische ondernemers. Die gaan bij de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2023 leges betalen voor milieuactiviteiten, leges die volgens landelijke regelgeving vroeger niet geheven mochten worden. Agrarische ondernemers moeten echter volgens de Brabantse Transitie Schonere Stallen voor 1 januari

2024 hun stal aangepast hebben. Deze aanpassing is een verplichting en geen wens tot verbouwing, maar brengt wel extra kosten met zich mee. Het is onze ziens dan ook geen eerlijk besluit om leges te heffen voor een provinciale verplichting.

Bijstand, Subsidies en Leningen

We willen op eenzelfde manier al voor de agrarische ondernemers komende jaren burgers helpen waar nodig, op het moment dat zij door landelijke besluiten in de knel dreigen te raken. Bijvoorbeeld door de energietransitie kunnen burgers op kosten worden gejaagd, terwijl het belangrijk is dat iedereen mee kan blijven doen. Door middel van subsidies en leningen moeten we dat als gemeente ten alle tijden kunnen blijven bewerkstelligen.

Werken moet lonen en niet betekenen dat je in onze samenleving tussen schip en wal valt. Daar kunnen we als overheid niet altijd wat in betekenen, maar vaak wel. In ongeëvenaarde tijden zoals deze met de enorme inflatie door burgers financieel te ondersteunen, maar ook in wat overzichtelijkere economische crisistijden door de lasten zo laag mogelijk te houden.

Wat ons betreft blijft de bijstandsnorm op dit moment daarom nog op 120%, zoals de raad bij de kadernota besloten heeft. Helaas vallen er hierdoor altijd nog mensen net buiten de boot, maar aan de andere kant proberen we er als gemeente net als de landelijke overheid wel op allerlei andere manier voor te zorgen dat iedereen mee kan doen in onze samenleving.

GEMEENSCHAPSLIJST

Vlnr:
Jan Adriaans
Marc Sanders
Annelieke Huijerjans
Ralf van Bommel
Bart de Groot
Daan Velings
Stef Kornuijt
Guido Schoolmeesters

LOKAAL SH

Vlnr:
Hans van Tulden
Marco Stolwijk
Christel Venhuizen-Geurtjens
Frank Van Tulden

Fotografie (fractieleden): Liane Manders Fotografie
Vormgeving: Marieke Kuijpers grafische vormgeving

Gemeenschapslijst

